

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra myslivosti a lesnické zoologie

**Metody péče o zvěř ve vybraných honitbách v rámci
působnosti správního území města Říčany**

Bakalářská práce

Autor práce: Milena Zámečnicková

Vedoucí práce: doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.

2017

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Milena Zámečnicková

Provoz a řízení myslivosti

Název práce

Metody péče o zvěř ve vybraných honitbách v rámci působnosti správního území města Říčany.

Název anglicky

Methods care of wildlife in selected hunting grounds within the administrative district of Říčany

Cíle práce

Cílem práce je zpracovat přehled o současné úrovni péče o zvěř ve vybraných honitbách v rámci působnosti ORP Říčany

Metodika

V práci se zaměřte zejména na:

- popsání současné úrovně poznání řešeného problému formou obsahové rešerše a pro její zpracování použijte nejméně 30 odborných a vědeckých pramenů, z nichž bude alespoň deset zahraničního původu,
- vytvořte dotazník pro uživatele honiteb, pomocí kterého získáte základní informace o zajišťování péče o zvěř,
- proveďte fyzickou kontrolu formy a metod zajištění péče o zvěř minimálně u poloviny uživatelů honiteb a zajistěte dokumentaci
- vyhodnoťte zjištěné údaje
- vyslovte doporučení pro praxi

Při práci se řiďte „Pravidly pro zpracování bakalářských a diplomových prací na FLD“.

Rešerši předložte v elektronické podobě do konce srpna 2016 a vytištěný strukturovaný rukopis práce do 31.1.2017.

Po splnění stanovené povinnosti bude v příslušném semestru udělován zápočet za bakalářskou práci.

Doporučený rozsah práce

30 stran

Klíčová slova

myslivost, péče o zvěř, Říčany

Doporučené zdroje informací

- KATRENIÁK, J. Porovnanie výživnej hodnoty prežúvavcami najviac konzumovaných rastlín v srnčích chovných oblastiach s polnohospodárskými krmovinami. *Folia Venatoria* č. 20, 1990, s. 17- 26.
- MRLÍK V. – KOUBEK P. Relation of birds of prey to the place of release of artificially bred Pheasant chicks. *Folia Zoologica* 41, 1992: 233–252.
- PUTMAN R.J. – MOORE N.P. Impact of deer in lowland Britain on agriculture, forestry and conservation habitats. *Mammal Rev.* 28:1998. s 141–163.
- ŠTANGLOVÁ, M. Vliv zvěře na zemědělské plodiny na pozemcích Zemědělského družstva Čížkrajice. České Budějovice. 2011, 60s. Bakalářská práce (Bc) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra krajinného managementu.
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – FLD

Vedoucí práce

doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra myslivosti a lesnické zoologie

Elektronicky schváleno dne 5. 5. 2016

doc. Ing. Vlastimil Hart, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 1. 2017

prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.

Děkan

V Praze dne 09. 04. 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Metody péče o zvěř ve vybraných honitbách v rámci působnosti správního území města Říčany vypracovala samostatně pod vedením pana doc. Ing. Vladimíra Hanzala, CSc. a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že zveřejněním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne 18. 4. 2017

Podpis autora

Poděkování

Děkuji panu doc. Ing. Vladimírovi Hanzalovi, CSc. za odborné vedení, cenné rady, vstřícnost a trpělivost při zpracování této práce.

Abstrakt

Bakalářská práce hodnotí úroveň a metody péče ve vybraných honitbách v rámci působnosti správního území města Říčany.

Práce představuje vypracování literární rešerše odborné literatury a vyhodnocení odpovědí dotazníkového šetření jednotlivých honiteb. Bylo sestaveno dvacetjedna otázek, které byly zaměřeny na základní charakteristiku honitby, krmiva a příkrmování zvěře, a následně bylo provedeno jejich vyhodnocení.

Provedeným dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že uživatelé honiteb nechtějí komunikovat. Na základě dostupných údajů je zřejmé, že péče o zvěř ve vybraných honitbách v rámci působnosti správního území města Říčany má značné rezervy.

Klíčová slova

Péče o zvěř, zvěř, myslivost, Říčany

Abstract

This thesis evaluates the level and methods of care in selected hunting grounds within the scope of the administrative territory of Ricany.

The work represents the literary literature search and evaluation questionnaire responses of individual hunting grounds. It was compiled twenty-one questions that were focused on basic characteristics of the hunting ground, feed and feeding animals and subsequently made their evaluation.

Carried out the questionnaire survey, it was found that users of hunting grounds not want to communicate. Based on available data, it is obvious that taking care of animals in selected hunting grounds within the scope of the administrative territory of Ricany great reserves.

Keywords

Wildlife management, deer, hunting, Říčany

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce	11
3 .Literární rešerše	12
3.1. Péče o zvěř	12
3.2. Péče o zvěř a krajina.....	17
4. Metodika	20
5. Výsledky	23
6. Diskuze.....	36
7. Závěr	42
Seznam literatury a použitých zdrojů	44
Seznam příloh	48
Přílohy	49

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Graf č. 1	Údaje o honitbě	23
Graf č. 2	Druh a výměre honitby	24
Graf č. 3	Remízky	25
Graf č. 4	Biopásy	25
Graf č. 5	Přikrmování zvěře.....	27
Graf č. 6	Přikrmování	30
Graf č. 7	Přikrmování jádrem na počet honiteb	30
Graf č. 8	Zařízení pro přikrmování	32
Graf č. 9	Zařízení pro přikrmování v %	33
Graf č. 10	Vnadění	34
Graf č. 11	Vnadění na počet honiteb	35

Seznam použitých zkratk

BP	Bakalářská práce
ČR	Česká Republika
KES	Koeficient ekologické stability
LPIS	Veřejný registr půdy
MěÚ	Městský úřad
ORP	Obec s rozšířenou působností
TT	Trávicí trakt
TTP	Trvalý travní porost

1. Úvod

Zákonem o myslivosti je myslivost definována jako soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři, jako součást ekosystému, a spolkové činnosti směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků, jako součást kulturního dědictví. Tato práce se věnuje první částí definice, to je vztahu myslivce k volně žijící zvěři, jakožto obnovitelnému přírodnímu bohatství.

Není možné zvěř jen lovit, je nutné o zvěř pečovat a starat se o ní. Je potřeba si uvědomit, že péče o zvěř a její životní prostředí jsou velmi důležité činnosti myslivosti.

S postupnou urbanizací a rozrůstáním vesnic, vznikem nových satelitních vesnic, zejména v okolí velkých aglomerací, ubírá člověk volně žijící zvěři její původní životní prostor, který potřebuje nejen pro svůj zdravý fyziologický růst, ale také pro zachování populace a nutné zachování biodiverzity ekosystému. Zvláště v období nouze není ojedinělým jevem, že se volně žijící zvěř přibližuje stále více k lidským obydlím a hledá zde zdroj obživy. Pokud chceme tomuto jevu zabránit a udržovat tak zdravou populaci volně žijící zvěře, musíme zejména v době nouze o ni řádně pečovat v prostředí, které je jí přirozené a v souladu se základními pravidly v péči o zvěř.

V posledních letech tento problém pociťuji v místě svého bydliště velmi znatelně, proto jsem se soustředila na to, jak se místní myslivecké spolky starají o volně žijící zvěř. Jelikož se této tématice věnuje řada odborné literatury, položila jsem si otázku, na kolik místní organizace uplatňují tyto teoretické poznatky a zásady v praxi.

2. Cíl práce

Hlavním cílem práce je zpracování přehledu o současné úrovni péče o zvěř ve vybraných honitbách v rámci působnosti správního území města ORP Říčany. Říčany se nachází jihovýchodním směrem od hlavního města Prahy a jedná se o území, které je stále hustěji obydlováno a přilehlé obce se rozrůstají. Cílem je získat informace, jak je o zvěř pečováno v oblasti, kde je početní stav ovlivněn příměstskou polohou pomocí dotazníku se 21 otázkami, které jsou zaměřeny na údaje o honitbě, krmivu, jeho podávání, příkrmování volně žijící zvěře a péči o černou.

První část této práce obsahuje literární rešerši z dostupných literárních zdrojů. Druhá část pomocí dotazníkového šetření vyhodnocuje metody péče o volně žijící zvěř ve vybraných honitbách v rámci působnosti správního území města Říčany.

Nedílnou součástí této práce je pořízení fotodokumentace nejméně z poloviny honiteb.

3. Literární rešerše

3.1. Péče o zvěř

Povinnost pečovat o zvěř ukládá českým myslivcům Zákon o myslivosti č. 449/2001Sb, § 11. Odstavec 3 říká mimo jiné, že uživatelé honiteb jsou povinni v době nouze a obzvláště v době s extrémní sněhovou pokrývkou provádět opatření. Odstavec 4 řeší povinnost uživatele honitby provozovat krmelce, zásypy, slaniska a napajedla v době nouze a zvěř přikrmovat. Odstavec 2 ukládá povinnost zakládat a pečovat o remízky a jiné úkryty.

Kromě legislativního pojmu myslivost vznikl i pojem Welfare. Welfare je prezentována jako humánní péče o zvířata, kdy zvěř musí mít dostatek vody, krmiva, prostoru, dále nesmí být týrána a naopak má být zajištěna psychická pohoda (Babb, 2013).

Péče o zvěř je nepostradatelná složka myslivosti, která v sobě obsahuje vývoj od ochrany před pytláky až po komplexní ochranu zvěře. Dále se problematika věnuje přikrmování zvěře, které je důležité zejména v polních oblastech za použití vhodných krmných zařízení a krmné linky. Další oblast péče je lov, zejména regulace počtu, veterinární péče, která obsahuje podávání léků proti parazitům a střečkům, vakcinaci proti vzteklině. Jako poslední oblast péče uvádí Červený a kol. (2003) zlepšování prostředí, zejména hospodaření bez chemických prostředků a hnojiv.

Za nejzákladnější povinnost myslivce považuje péči o zvěř Mottl (1970). Uvádí kritické výšky sněhu, při kterých nemůže zvěř existovat bez přikrmování. Tyto kritické výšky sněhu činí např. u koroptve 15 cm, u bažanta 35-40 cm, u srnčí 50 cm. Autor se dále věnuje popisu škod při zemědělské mechanizaci, používání chemizace, kdy na odvrácení škod je nejdůležitější prevence. Prevence je nepostradatelná i v oblasti nemocí zvěře, neboť volně žijící zvěř je téměř nemožné léčit.

Singh (2010) uvádí, že velmi důležitá činnost v péči o zvěř je ochrana volně žijících živočichů, díky kterým je zachována a udržována přírodní rovnováha. Kromě vody a potravy, které zvěř potřebuje, řeší potřebu vzduchu a vhodného stanoviště, jež je ohroženo lidskou populací. Je potřeba udržovat

podmínky přežití v prostředí, ve kterém se zvěř nachází, aby se nestaly limitujícími. V péči o zvěř je potřeba udržovat lesní plochy, provádět správně myslivost, omezovat stavby narušující prostředí zvěře, pečovat o životní prostředí, zejména neznečišťovat vodu nebo nepoužívat insekticidy. S péčí o zvěř souvisí i obchodování se zvěří a to musí být regulováno právním a správním opatřením.

Z výše uvedeného je patrné, že nepostradatelnou složkou je přikrmování. Přikrmovat zvěř je potřeba nejen v zimním období, ale i v době, kdy jej zvěř potřebuje. Krmiva dělíme na objemná – zelené, silážované krmivo, seno, letnina a ohryz, jadrná – obiloviny, luskoviny, semena olejnin a dřevin, dužnatá – hlízy okopanin. Krmiva se předkládají na krmelištích - např. krmelce, jesle, korýtka, seníky, oborohy, kůlny, silážní jámy a zřizujeme slaniska (Mottl, 1970).

Hanzal a kol. (2016) uvádí, že krmiva mají hodnotu pro zvěř jak výživovou, tak energetickou. Základní, tedy objemná krmiva obsahují větší množství vody a vlákniny. K jadrným krmivům autor uvádí, že se řadí do tzv. „*produkčních krmiv*“. Oves s nízkým podílem vlákniny je vhodný pro spárkatou zvěř, pro pernatou zvěř nikoli. Pšenice je vhodná pro zvěř černou, s příměsí ječmene, a s kukuřicí je vhodná pro zvěř pernatou.

Volně žijící zvěř potřebuje potravu takové kvality, která je pro ně určitá, aby dosáhla života s dobrým zdravotním stavem, jak uvádí Katreniak (1990). Složení potravy jak kvantitativně i kvalitativně je závislé na oblasti, kde se zvěř vyskytuje a dále dle potřeb zvěře, např. v období říje či březosti. Autor sestavil tabulku, která obsahuje rozbor nejvíce braných rostlin zvěří s obsahem živin přepočítaných na 100 kg sušiny.

Štanglová (2011) uvádí, že pokud zvěř nemá dostatek vhodné potravy, konzumuje nejen hospodářské plodiny, na kterých působí škodu, ale škodí tím i sama sobě. Autorka se věnuje problematice škodlivosti řepky ozimé volně žijící zvěři, popisuje k jakým poruchám dochází a dále se věnuje prevencí těchto škod.

Předkládáním siláže věři se zabývali Vodňanský a kol. (2007). Ta je vhodná nejen díky tomu, že pokud je kvalitní, obsahuje velké množství živin, ale i díky ní dochází k nižšímu počtu okusů dřevin. Rozborem různých druhů siláží dospěli k závěru, že nekvalitní kukuřičná siláž může dosahovat pH až 7,74, a obsahuje kyselinu máselnou. Závěr jejich výzkumu je tedy, že čím kvalitnější

siláž se předkládá zvěři, tím si ji ochotněji zvěř bere a dochází ke snížení okusu.

Přikrmování zvěře by mělo být podřízeno principu přírody, jak uvádí Hanzal (2007). Jaro nabízí potravu bohatou na bílkoviny a základní stavební látky, v létě a podzimním období je potrava zdrojem energie a tuků, z kterých se tvoří zásoby na zimu. V zimě zvěř strádá a čerpá ze svých zásob, trávicí trakt je přizpůsobený ke spásání. Autor dále uvádí důvod pravidelného přikrmování, kterým jsou nálevníci a bakterie v TT, kteří při špatném prostředí hynou už po třech dnech. V zimě předkládáme zvěři kvalitní objemové krmivo, neboť zvěř není schopna plně využít krmivo energetické. Zmenšují se střevní a bachorové klky. Funkci TT v zimním období udržuje spárkaté zvěře hrubá vláknina, kterou příroda nabízí. Velký obsah bílkovin, které mají vliv na růst, má letnina, kterou předkládáme v předjaří. Zmrzlé dužnaté krmivo nepředkládáme, neboť zvěř jejím ohřevem v bachoru ztrácí hodně energie.

Za velmi podstatnou složku přikrmování je uvedena autorem sůl, která hlavně přežvýkavcům ulehčuje využití a zpracování potravy. K této podstatné složce potravy – soli - Rahn (2008) uvádí, že přitažlivé lizy jsou pro zvěř ty, které kombinují otěrové stromy a kaliště, vhodné umístění je na denních stávaníštích a hlavních pastviništích. Na nezdravé stromy je možné natírat solnou pastu, která je odolná vůči nepříznivým vlivům počasí na rozdíl od solného kamene, který se při dešti rozpouští.

Drmotá a kol. (2007) přináší kompletní přehled o srncím jakožto nejrozšířenějším volně žijícím druhu. Autoři se věnují principu podávání krmiva volně žijící zvěři v průběhu ročního období.

Jaká krmiva předkládat srncí zvěři, popisuje i Hanzal a kol. (2016), jenž mimo jiné uvádí, že předkládání musí dodržovat cykly pastvy, aby nedocházelo ke dlouhodobému strádání v oblasti potravy.

Kaštanům jakožto jadernému krmivo a přípravě letniny tak, aby obsahovala co nejvíce živin, se věnuje Nečas (1975). Autor dále popisuje, co je vhodné pro trávení zvěře, a kdy je vhodné jaké krmivo předkládat.

Prokešová (2004) se věnuje složení potravy spárkaté zvěře. Autorka studií testovala změny v potravním složení listnatých stromů a travin v lužném lese, který je velice potravně rozmanitý. Dospěla k závěru, že nejvyšší objem

dřevin je v dubnu a květnu, trávy jsou konzumovány po celý rok. Polní plodiny jsou nejvíce konzumovány v srpnu až listopadu.

Homolka a kol. (2008) provedli analýzu zimního krmení jelence běloocasého s jiným druhem spárkaté zvěře. Během jednoho roku pozorovali spotřebu jehličí (což je indikátorem hladu) a spotřebu bodláku. Jestliže dojde v zimě k vyčerpání potravy, např. pod sněhovou pokrývkou, stoupne u jelence běloocasého spotřeba jehličí, které má velmi nízkou vyživovací hodnotu a může dojít ke zhoršení zdravotního stavu zvěře.

Látkovou a energetickou výměnou, která souvisí s příjmem a zpracováním živin z potravy, se zabývá u spárkaté zvěře Ciberej a kol (2007). Autoři ve své studii popisují, jak enzymy a vitamíny ovlivňují zdravotní stav zvěře a co vše mohou ovlivnit.

Hanzal a kol. (2016) se věnuje nejčastějším chybám v péči o spárkatou. Jedná se zejména o chybování v nepodporování přirozené potravní nabídky uzpůsobené ročnímu období, předkládání potravy, která není pro zvěř přirozená, předkládáním krmiva, které je s plísní či plné toxických látek, zejména aflatoxinů, které způsobují rakovinu. Dále je uvedena jako zásadní chyba neřízeně předkládat zvěři pšenici v období zimy, protože pšenice obsahuje lepek a velmi málo vlákniny. Po požití pšenice v zimě dochází k poruchám zažívání, poruše přeměny látek a energie v organismu zvěře, kdy tyto poruchy mají fatální následky.

K problematice péče o drobnou zvěř se věnují Mrlík a Koubek (1992). Autoři provedli výzkum, kdy analyzovali vztah dravců k uměle odchovaným bažantům na jižní Moravě. Větší predace byly zjištěny na čerstvě zaoraném poli, strništi či poli oseté vojtěškou. Autory bylo zjištěno, že kuřata bažantů byla napadána nejvíce na otevřené krajině, což je v období od ledna do března. Jako prevenci autoři doporučují před zvýšenou predací místa s bohatou vegetací a křoviny.

Pro drobnou a pernatou zvěř jsou vhodné v zimním období chráněné zásypy s pšenicí a plevami. Příkrmování zajíců je nelehké pro jejich „mlsné jazýčky“, neboť jsou vybíraví, jak uvádí autor. Volíme pro ně v krmelečku oves a usušenou letninu Hanzal (2007).

Pro zachování stavu a produkce drobné zvěře je potřeba zakládat remízky a políčka (Hanus a Fišer, 1975). Autoři se věnují popisu remízkům, ke

kterým uvádí, že dočasné remízky vyséváme plodinami zemědělskými, které nabízejí nejen potravu, ale i kryt. Trvalé remízky jsou vysázeny keři a lesními dřevinami. Bažanta považují za nejnáročnější zvěř na zimní přikrmování, neboť zdroj jeho přirozené potravy mizí hned po sklizni. V péči o zvěř považují autoři důležitou i prevenci a hygienu chovu.

Behnke a Claussen (2007) se věnují ve své publikaci bažantům, kteří dle autorů konzumují jen dostupnou potravu bez ohledu na to, zda jim opravdu chutná, ale s ohledem na bezpečí. Autoři popisují, proč je vhodné políčka zakládat a čím je dobré je obohatit. K péči o koroptve autoři uvádějí, že v zimě je potřeba zajistit kryt proti nejmrazivějším větrům a dostatek potravy ve voleti, který zajistí minimum tepla, které potřebují. Na období nouze je vhodné vysévat lupinu.

Významným krmivem pro zajíce je oves, který má vliv na správnou činnost střev, jak uvádí Semizorová a Švarc (1987). Součástí žaludečních šťáv a tělních tekutin je sodík, proto je nutné předkládat sůl, která sodík obsahuje. Další nedílnou živinou jsou bílkoviny, ke kterým autoři uvádí, že jsou z nich vytvořeny všechny tkáně a orgány. Složené jsou z aminokyselin a dělí se na plnohodnotné, které jsou pro základní životní funkce a dále na přebytečné, které se mění na škrob a cukry. Velký obsah bílkovin obsahuje krmivo objemné, zejména jetelové, vojtěškové seno a sušené směsy s vikvovitými rostlinami.

Černou zvěř je vhodné přikrmovat jadrným krmivem, kukuřičnou siláží a z dužnatého krmiva jsou vhodné například brambory, mrkev atd. (Hanzal a kol., 2016). Dále autor uvádí, že divočák má přirozené složení potravy takové, které je odvozeno od činnosti zemědělského hospodářství, dle skladby lesní houštiny a dle úrodnosti bukvic a žaludů.

Tzv. „odváděcí přikrmování“ popisuje Wolf (2002), kterým se snažíme udržet černou zvěř co nejdéle v lese, čímž se sníží škody na polních kulturách. Uzávání plodin na odváděcích políčkách je potřeba přizpůsobit dřívějšímu zrání než na polích. S přikrmováním před zimou začínáme již od poloviny listopadu. Za nevhodné je předkládat při přikrmování krmiva původu živočišného, jelikož živočišné bílkoviny si zvěř zajistí v dostatečné míře sama z drobných živočichů, kteří žijí v půdě. K péči o krmeliště autor uvádí nutnost vyvést trus minimálně jednou za týden.

Zeman a kol. (2016) se věnují významu řepy cukrové jako krmivu pro černou zvěř. Cukrová řepa je pro černou zvěř vhodná, protože je lehce stravitelná, glycidového charakteru, obsahuje velké množství minerálů a vody. Další význam má v době před ovulací, neboť má pozitivní vliv na potenciální embrya, což může vést k větší populaci.

Jak ovlivní krmivo tělesnou hmotnost a tukové zásoby u černé zvěře, popisují autoři Mocala a kol. (2014). Autoři porovnávali krajinu s převahou jehličnatého lesa s listnatými stromy, louky s pastvinami a krajinu se smíšeným lesem a přílehlými zemědělskými půdami s obilovinami s velmi malými pastvinami a louky. Selata z první krajiny byla výrazně lehčí, nižší byla i váha suché hmotnosti o 4,3 MJ/kg. Naopak zvěř z druhé lokality měla vyšší hodnotu metabolické energie.

Veterinární opatření, zejména aplikace antiparazitik, uvádí Hanzal a kol. (2016) za nežádoucí z ekologického, veterinárně-hygienického a farmakologického pohledu. Je to z toho důvodu, že farmaka ovlivňují faunu i flóru, dále není snadné dodržet dobu podání léčiv a dávkování a v poslední řadě není aplikace antiparazitik vhodná z důvodu rezidua z farmatik ve zvěřině.

3.2. Péče o zvěř a krajina

Pokud se provádí péče o zvěř v národních parcích, tedy na jejich území, podřizuje se ochraně přírody, která se vyznačuje tím, že udržuje stálé environmentální prostředí, zlepšuje jej hlavně v oblasti ochrany a obnovy samořídících činností ekosystému, péče o rostliny i živočichy, nesmí změnit vzhled krajiny. A právě proto mohou orgány na ochranu přírodu omezit nebo dokonce i zakázat výkon práva myslivosti (Jirát, 2003).

Mottl (1970) popisuje zlepšování životních podmínek, zejména zakládáním remízků, krytů a políček, na které se vysazuje např. lesní žito, proso, pohanka, kukuřice, hrách, lupina, řepka, slunečnice, topinambur aj.

Osetí políčka landsberskou směskou skládající se z ozimé viky (21 Kg/ha), červeného jetele (9kg/ha) a jílku mnoholetého (30 kg/ha) považuje za vhodné Hell (2002), díky této směsi má zvěř pastvu v mimovegetačním období. K diskutované problematice přikrmování autor uvádí, že pokud je zvoleno

správně, má velmi dobrý vliv jak na zvěř, tak i na celý ekosystém. V opačném případě může nepříznivě ovlivnit zdravotní stav zvěře, např. pokud přežvýkavcům předkládáme jaderné krmivo bez dostatku vlákniny, dochází u nich k překyselení žaludku.

Putman (1998) považuje zemědělské lesy za vhodné stanoviště spárkaté zvěře i proto, aby nedocházelo ke škodám na zemědělských pozemcích. Studie například ve Skotsku dokázaly, že jelení zvěř může zničit až 40% úrody. Bylo dokázáno, že zvěř konzumuje plodiny z polí v období od listopadu do poloviny května. Poškození dřevin bylo prokázáno v období nedostatku vlákniny v potravě zvěře. Hustota populace se dle autora odvíjí od kvality prostředí, kde se zvěř vyskytuje.

Za významný zdroj potravy zvěře považuje Bucko a kol. (2007) trvalé travní porosty. V rámci projektu, který autoři popisují, bylo zjištěno, že nejvíce potravy produkují plochy oseté směsí z jetele lučního, jetele plazivého, srhy říznačky, kostřavy luční, jílku vytrvalého, bojínku lučního a lipnice luční. Tyto plodiny dosahují až o 200% více zelené hmoty v prvním roce po zasetí oproti ploše bez zásahu. Další výhodou osetí plochy je, že myslivci mají díky zvýšené produktivitě zelené biomasy možnost zajistit větší množství objemného krmiva na dobu zimního příkrmování a z menší plochy. Proto autoři tento způsob bezorbového setí vyhodnotili jako velmi kladný a doporučují jej z důvodu zvýšení kvality a kvantity trvalých travních porostů pro spárkatou zvěř. Na políčkách se dle autorů osvědčily jetelotravní směsky, směsky z žita a řepky, směsky z žita a vikve s příměsí krmného hrachu a krmné mrkve.

Marada a kol. (2011) popisuje krajinné prvky a políčka, které jsou pro zvěř důležité. Důležité je „mozaikovitě rozprostření a dostatečné zastoupení v krajině.“ Uvádí minimální hodnotu zastoupení rozprostření prvků a to 25 ha libovolné velikosti na 1 000 ha polní honitby, aby se přírodní prvky nestaly pastí a lákadly pro predátory. Jako rizikové a nebezpečné přesuny zvěře uvádí ty, které mají mezi sebou velkou vzdálenost. Dále je potřeba při zakládání krajinných prvků myslet na to, že je potřeba aby kryt zvěře bezprostředně navazoval na osamocené keře či stromy.

Kolda a kol. (2004) považuje za velmi významné věnovat péči refugiím, hlavně remízkům. Políčka jsou pro bažanty a koroptve optimální jednoletá, osetá kukuřicí, kapustou, krmnou řepou, slunečnicí apod. Tato políčka jsou

vhodná i pro zajíce a srnčí zvěř, neboť jim poskytují nejen úkryt v zimě, ale i potravu. K problematice příkrmování uvádí, že je potřeba příkrmovat i dle potřeby v létě. Nesmí se ovšem zapomínat na to, že velké množství krmiva může způsobit přemnožení zvěře, která poté způsobuje škody.

Lužným lesům jako vhodnému prostředí pro jeleny a srnčí zvěři se věnuje Krojerová, Prokešová a kol. (2009). Výzkum, kterému se věnují autorky, se skládal ze sběru trusu jelena a srnčí zvěře měsíčně po dobu jednoho roku. Zjištěno bylo, že nejvíce zvěř konzumuje listnaté dřeviny, které tvoří 75 – 80 % objemu potravy. Srnčí zvěř dle autorek konzumuje nejvíce listnaté dřeviny během celého roku mimo dubna a května, kdy tvoří 52% celkové potravy. 84% podílu dřeviny v krmivu bylo zjištěno v prosinci a lednu, což je způsobeno poklesem ostružiníku. Zvěř nejvíce okousala dub a svídu krvavou.

Vhodnému lesnímu prostředí pro srnčí se věnuje i Barančková (2004). Ve své studii se věnuje vlivu srnčího na keřové patro. Analýzou bylo zjištěno, že největší rozdíly v potravě mezi dřevinami a ostružiníkem jsou v době duben, květen a říjen, listopad. Nejvíce ostružiníku zvěř bere v listopadu a to až 51%, dále konzumuje svídu, dub a hloh, naopak nejméně jej bere v prosinci a lednu.

Torres-Porras a kol. (2015) analyzovali vliv borových lesů na hustotu divokého prasete v oblasti středomoří. Bylo zjištěno, že prostředí s borovicemi nemá pozitivní vliv na hustotu černé zvěře a naopak je potřeba udržovat prostředí s dubovými lesy, které podporují biologickou rozmanitost a vedou k udržení populace černé zvěře. Borové lesy zmenšují prostor pro duby, které dodávají důležitou potravní složku zvěři, mají špatný podrost a neposkytnou zvěři úkryt, čímž dochází ke snížení počtu černé zvěře.

4. Metodika

Při zpracování této práce byl nejprve sestaven seznam klíčových slov, která se týkala tématu bakalářské práce. Tato klíčová slova byla použita pro vyhledání vhodné odborné, vědecké a doplňkové literatury, která je vhodná pro sepsání literární rešerše. Seznam obsahoval slova: péče o zvěř, volně žijící zvěř, zvěř, srnčí, srnec, srna, jelení, jelen, spárkatá, muflon, drobná zvěř, zajíc, bažant černá zvěř, divočák, prase divoké, přikrmování, přikrmování zvěře, krmení, myslivost. Pro seznam vhodné literatury bylo využito služeb Studijního a informačního centra České zemědělské univerzity v Praze, kde na základě klíčových slov byl sestaven seznam vhodné literatury. Literární zdroje byly vypůjčeny v Městské knihovně v Praze, dále bylo čerpáno z vlastní knihovny a pro doplnění byly použity internetové zdroje, které byly vyhledány také na základě klíčových slov. Vědecké, odborné a doplňkové publikace a knihy byly detailně prostudovány a z literární rešerše byla sestavena teoretická část BP.

Dotazník který je přílohou č.1, pro praktickou část byl po konzultaci sestaven s vedoucím bakalářské práce pro oblast metod péče o zvěř a obsahoval 21 otázek týkajících se:

- držitelé a uživatelé honitby
- druhu honebních pozemků, vlastnických vztahů k honitbě, zda je honitba pronajatá či ve vlastní režii
- normovaných a minimálních stavů zvěře, výskytu dalších druhů zvěře
- existence biopásů a remízků pro drobnou zvěř
- přikrmování, zejména kdy probíhá
- definice doby nouze
- krmiv, jaké krmivo je použito v době přikrmování
- přikrmování, dávky a intervaly
- jaké seno je předkládáno zvěři
- rozlišení sena pro srnčí, jelení a ostatní zvěř
- přikrmování spárkaté zvěře jádrem
- předklání zvěři siláže, senáže
- sušení letniny
- používání fortifikovaných krmiv

- uplatnění mimořádných veterinárních opatření v honitbě
- zařízení pro příkrmování zvěře
- jakým způsobem je určen počet zařízení pro příkrmování
- jakým způsobem je kontrolováno příkrmování
- jakým způsobem je vnaďena černá zvěř
- počtu vnaďišť v honitbě
- navážení hromady pro černou.

Dotazník byl sestaven tak, aby obsáhl co nejvíce problematiku péče o zvěř zejména příkrmování a veterinární opatření a dále tak, aby došlo k základnímu seznámení s honitbou. A dále aby bylo zjištěno, zda jsou dodržovány metody v péči o zvěř. Otázky jsou kombinované formy, část je formulována otevřenými otázkami, část je formou odpovědí na uvedené možnosti.

Dotazníkové šetření bylo prováděno na území Prahy východ, v rámci působnosti správního území města Říčany. Oblast spadá pod OMS Praha venkov a dělí se na dvě oblasti. Bylo uznáno 21 honiteb při MěÚ Říčany. Praha venkov je okrajová část hl. města Prahy a cílem dotazníkového šetření je vyhodnocení péče o zvěř v právě takové oblasti, kde je početní stav zvěře ovlivněn příměstskou polohou. Závěrem bude vyhodnocení domněnky, zda je o zvěř pečováno v souladu se zásadami v péči o zvěř.

Při odeslání dotazníku bylo postupováno nejprve tak, že byl osobně navštíven jednatel OMS Praha venkov na adrese společnosti s prosbou, zda je možné nechat dotazníky na schůzi mysliveckých sdružení. Jelikož jednatel tyto schůze neorganizoval, byla další domluva s pracovníkem odboru životního prostředí na Městském úřadě Říčany. Jelikož ani zde nebyla možná domluva zúčastnit se schůze a dotazníky na ní předat, bylo obesláno všech 21 honebních společenstev emailem s žádostí o spolupráci při zpracování bakalářské práce a vyplnění dotazníku. Telefonní kontakt nebyl na webových stránkách Českomoravské myslivecké jednoty uveden, proto byla zvolena varianta emailové komunikace. I přesto, že žádost o vrácení dotazníku byla podpořena odesláním emailu honebním společenstvem pracovníkem z MěÚ, byla návratnost nulová. Byla tedy provedena osobní návštěva na adresách mysliveckých sdružení. Po mnoha urgencích bylo vyplněno a odevzdáno zpět 7 dotazníků.

Při pořízení fotodokumentace, která je přílohou č. 2 pro Honitbu č. 3, přílohou č. 3 pro Honitbu č. 5, přílohou č. 4 Honitba 6 a přílohou č. 5 Honitba č.7 této práce, bylo postupováno tak, že uživatelé honiteb byli zároveň s odeslaným dotazníkem požádáni o spolupráci doprovodu či uvedení míst, kde jsou umístěna zařízení pro přikrmování zvěře. Jelikož nedošlo i přes velké prosby k dohodě bylo potřeba se vydat do honiteb a již zmíněná zařízení hledat pro pořízení vlastní fotodokumentace.

Vracené dotazníky byly prostudovány a dále byla provedena analýza odpovědí. Na základě této analýzy byla zrealizována praktická část BP. Jelikož bylo uvedeno, že identifikace honitby nebude dále publikována jsou pro účely této práce honitby označeny jako Honitba č.1, Honitba č.2, Honitba č.3, Honitba č.4, Honitba č.5, Honitba č.6 Honitba č.7. Pro přehlednost výsledků byla data z dotazníku převedena do grafů pomocí programu Excel.

Výsledky z dotazníkového šetření byly konfrontovány s teoretickou částí a byl vyhodnocen závěr.

5. Výsledky

Dotazníkovým šetřením bylo osloveno 21 respondentů, vráceno bylo 7 dotazníků. Úspěšnost návratnosti činí 33%. Vyplněnost dotazníků na 100% byla jen u 3 respondentů. Výsledky dotazníku jsou následující:

1) Údaje o honitbách, druh a výměra honební plocha, vlastnický vztah k honitbě a způsob vyžívání honitby:

Honitba č. 1 - celková rozloha 783 ha, honitba společenstevní, pronajatá,

Honitba č. 2 - zemědělská půda 444 ha, lesní půda 1097 ha, celkem 1541 ha, honitba společenstevní, pronajatá,

Honitba č. 3 - zemědělská půda 201 ha, lesní půda 918 ha, vodní plocha 23 ha, ostatní 660 ha, celkem 1802 ha, honitba společenstevní, ve vlastní režii,

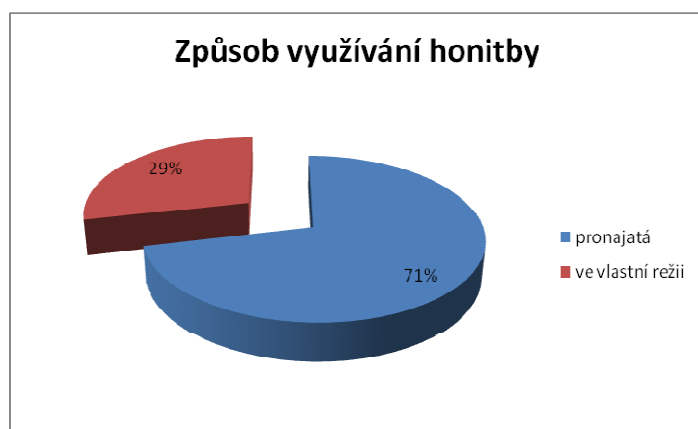
Honitba č. 4 - zemědělská půda 845 ha, lesní půda 659 ha, vodní plocha 4 ha, ostatní 33 ha, celkem 1541 ha, honitba společenstevní, ve vlastní režii,

Honitba č. 5 - zemědělská půda 1359 ha, lesní půda 158 ha, vodní plocha 23 ha, celkem 1540 ha, honitba společenstevní, pronajatá,

Honitba č. 6 - zemědělská půda 518 ha, lesní půda 45 ha, vodní plocha 3 ha, ostatní 6 ha, celkem 572 ha, honitba společenstevní, pronajatá,

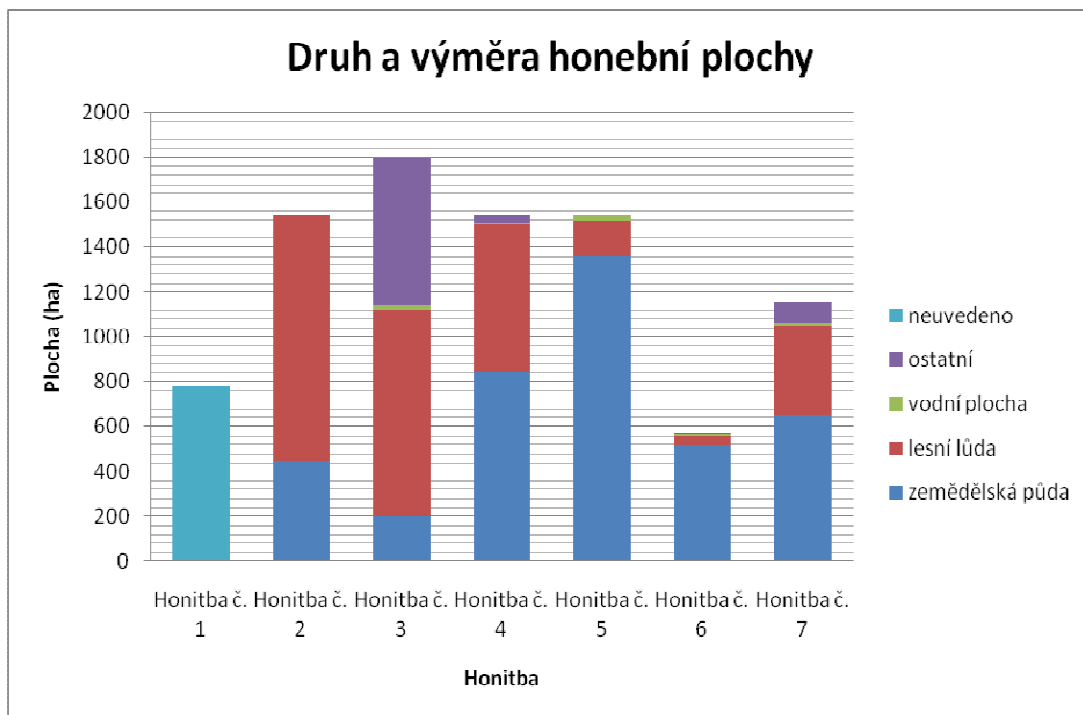
Honitba č. 7 - zemědělská půda 647 ha, lesní půda 405 ha, vodní plocha 9 ha, ostatní 91 ha, celkem 1150 ha, honitba společenstevní, pronajatá.

Všechny honitby jsou společenstevní, z toho pouze dvě ve vlastní režii a pět je pronajatých.

Graf č. 1 Údaje o honitbě Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedého grafu je viditelné, že 71% honiteb je pronajatých, 29% honiteb je ve vlastní režii.

Graf č. 2 Druh a výměre honitby Zdroj: vlastní zpracování

Graf popisuje složení honiteb. Ve všech honitbách se vyskytuje lesní a zemědělská půda a je tedy nutná spolupráce s místními zemědělci. Největší rozlohu 1802 ha má Honitba č. 3, Honitba č. 2, 4 a 5 mají podobných cca 1500 ha, nejmenší rozlohu 572 ha má Honitba č.6.

2) Klasifikace honiteb – normované a minimální stavy zvěře a výměra honebních ploch dle jakostních tříd + výskyt dalších druhů zvěře. (Doplnit tabulku dle Mysl 1-01).

Na otázku klasifikace honiteb – normované a minimální stavy zvěře a výměra ploch podle jakostních tříd se 4 respondenti nevyjádřili, zbývajících 3 respondenti neodpověděli dle zadání.

Respondenti uvedli zvěř v honitbách srnčí, černou a dále výskyt zajíce a bažanta.

Tuto otázku není možné vyhodnotit.

3) Existence podpůrných krajinných prvků pro drobnou zvěř: (odhad).

Na otázku existence podpůrných krajinných prvků pro drobnou zvěř včetně odhadu bylo odpovězeno:

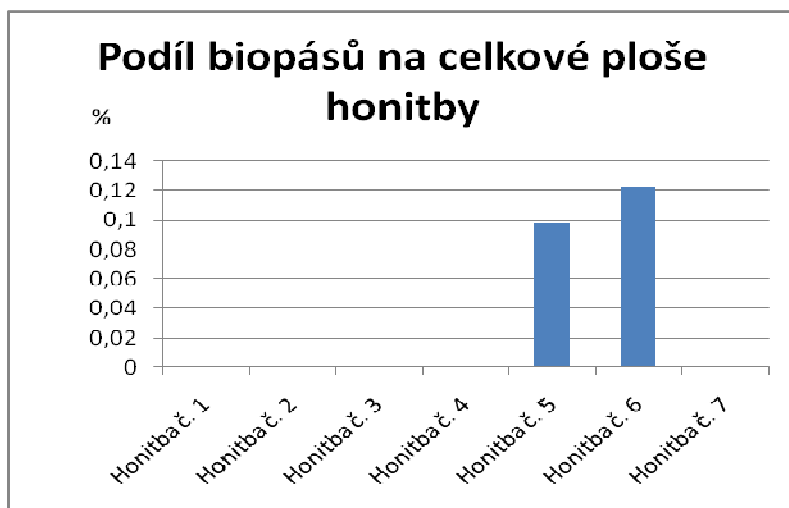
- Honitba č. 1 – remízky bez odhadu,
- Honitba č. 2 – remízky 100 ha,
- Honitba č. 3 – remízky bez odhadu,
- Honitba č. 4 - remízky 1,5 ha,
- Honitba č. 5 – biopásy 1,5 ha, remízky 150 ha,
- Honitba č. 6 – biopásy 0,7 ha, remízky 0,7 ha,
- Honitba č. 7 – remízky 20 ha.

Honitby č. 5 a 6 mají biopásy i políčka, honitby č. 1, 2, 3, 4 a 7 mají pouze remízky.

Graf č. 3 Remízky Zdroj: vlastní zpracování

Graf znázorňuje podíl remízků na celkovou plochu honitby v %. Honitba č. 1 a 3 nevedla výměru, proto nelze znázornit v grafu. Honitba č. 2 má 6% podíl, Honitba č.4 a č. 6 mají podíl do 1% plochy, Honitba č. 5 má nejvyšší podíl – 9% a Honitba č. 7 má podíl remízků necelá 2%.

Graf č. 4 Biopásy Zdroj: vlastní zpracování

Biopásy, uvedené v tomto grafu, mají pouze Honitba č. 5 s podílem 0,1% na celkovou plochu honitby a Honitba č. 6 s 0,12% podílem na celkovou plochu honitby.

4) Kdy probíhá přikrmování zvěře? (Uveďte, prosím přesné období).

Otázka č. 5, kdy probíhá přikrmování zvěře, bylo odpovězeno u všech respondentů, že přikrmují jen v době nouze a to následovně:

Honitba č. 1 – v době nouze,

Honitba č. 2 – od konce září do přelomu března, dubna,

Honitba č. 3 – od konce října do jarního období,

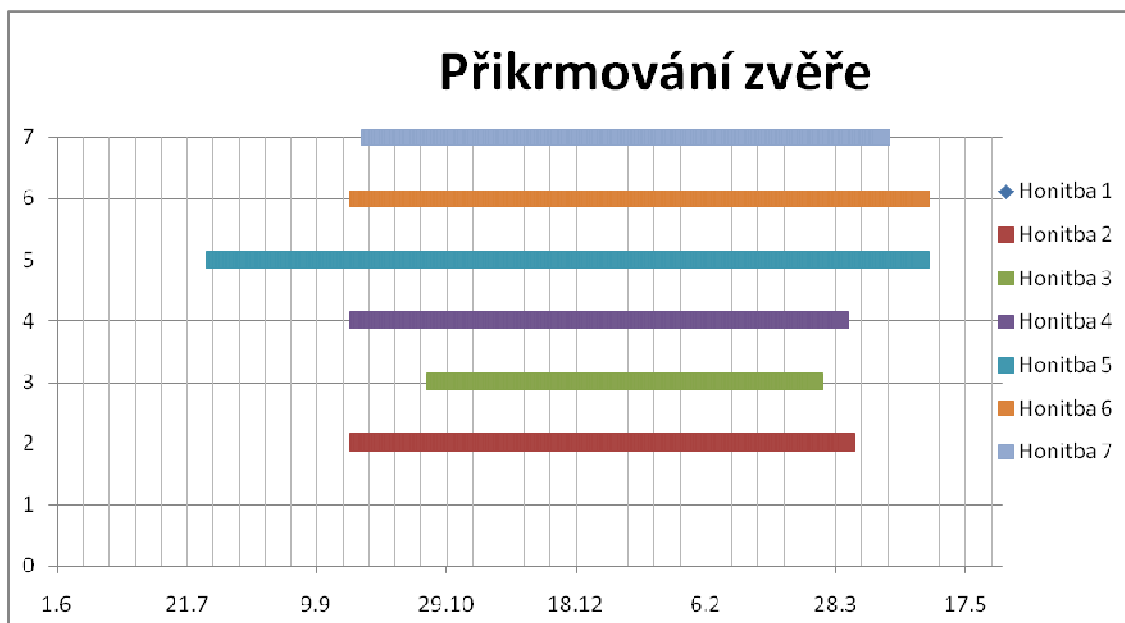
Honitba č. 4 – od konce září do konce března,

Honitba č. 5 – od žní do konce dubna,

Honitba č. 6 – od konce září do konce dubna a jen zde je přikrmováno i mimo dobu nouze a to celoročně jen pod zásypy s výskytem bažanta,

Honitba č. 7 – od 30. 9. – 15. 4.

Ze zjištěných dat je zřejmé, že termín přikrmování volně žijící zvěře je velmi obdobný pro všechny poptávané honitby. U Honitby č. 6, jako jediné, je přikrmování drobné zvěře celoročně.

Graf č. 5 Přikrmování zvěře Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného grafu vidíme, že doba přikrmování je ve všech honitbách přizpůsobena zemědělským cyklům s odchylkou cca 2 měsíce a to od konce července do konce dubna. Honitba č. 1. dobu přikrmování neuvodla. Honitba č. 6 přikrmuje dále celoročně drobnou zvěř, jelikož je jediná, není tato skutečnost v graf znázorněna.

5) Jak definujete dobu nouze?

Na definici doby nouze bylo odpovězeno:

Honitba č. 1 – doba nouze je od konce září do března,

Honitba č. 2 – od doby sklizně do března,

Honitba č. 3 – vrstva sněhu nad 20 cm,

Honitba č. 4 – doba, kdy zvěř nemá přirozenou potravu – po sklizni zemědělských plodin do jara dle počasí,

Honitba č. 5 - 10 cm sněhu více jak 4 týdny,

Honitba č. 6 – po skončení žní po probuzení jarní vegetace,

Honitba č. 6 – po sklizni veškerých plodin a během zimních měsíců.

Jednotlivé honitby definují dobu nouze rozdílně. Honitba č. 3 a Honitba č. 5 spojují dobu nouze jen se sněhovou pokrývkou, ostatní spojují dobu nouze se zemědělskými cykly (od žní do jara).

6) Jaká krmiva používáte v době příkrmování? (rozdělení zvěř spárkatá, drobná)

V době příkrmování jsou předkládána zvěři následující krmiva:

Honitba č. 1 – pšenice, seno, žaludy, kaštiny, kukuřice, ječmen,

Honitba č. 2 – kukuřice, pečivo, žaludy, kaštiny, oves, seno,

Honitba č. 3 – ječmen, oves - spárkatá, do zadiny vmíchaná pšenice nebo zlomky pro drobnou,

Honitba č. 4 – plevy, zadina, ječmen, kukuřice, pečivo, žaludy, kaštiny, seno,

Honitba č. 5 - oves, luční seno - spárkatá, drobná odpady při čištění obilovin,

Honitba č. 6 – spárkatá – oves, ječmen, kukuřice, sušené rohlíky a chleba, jablka, žaludy, mrkev, seno vojtěškové granule, drobná – pšeničná zadina s plevy, kukuřice, sušené pečivo jablka, mrkev, seno,

Honitba č. 7 – spárkatá – seno, letnina, jablka, řepa, oves, kukuřice, ječmen, kaštiny, žaludy, drobná - pšenice, kukuřice, ječmen, seno.

Honitby č. 1., 2 a 4 nerozlišily příkrmování spárkaté a drobné zvěře. Kromě Honitby č. 5 předkládají všechny zvěři kukuřici.

7) V jakých dávkách a intervalech příkrmujete? (rozdělení zvěř spárkatá, drobná)

Četnost příkrmování byla vyhodnocena následovně:

Honitba č. 1 – dle potřeby, aby nedošlo ke znehodnocení,

Honitba č. 2 – dle potřeby 1-2x týdně,

Honitba č. 3 – zvěř spárkatá 1-2x týdně, zvěř drobná – 1x týdně,

Honitba č. 4 – dle potřeby, aby nedošlo ke znehodnocení, 2-3x týdně,

Honitba č. 5 – dle potřeby a možnosti

Honitba č. 6 – dle potřeby, aby nedošlo ke znehodnocení, 1x týdně,

Honitba č. 7 – zvěř spárkatá 1-2x týdně, zvěř drobná 1x týdně.

Honitby č.1, 4 a 6 uvádějí, že četnost příkrmování je nutné upravit tak, aby nedošlo ke znehodnocení předkládaného krmiva. Co považují za znehodnocení, nevedly. Všechny honitby upravují četnost i dávky krmiva dle aktuálních potřeb zvěře. Bohužel termín „dle aktuálních potřeb“ nebyl žádnou z poptávaných honiteb definován. Pouze Honitba č. 3 a 7 uvedly četnost u spárkaté i drobné zvěře.

8) **Jaké seno předkládáte zvěři?**

Seno předkládané zvěři je:

Honitba č. 1 – seno luční,

Honitba č. 2 – seno luční,

Honitba č. 3 - bez odpovědi

Honitba č. 4 – bez odpovědi

Honitba č. 5 – seno luční

Honitba č. 6 – seno pro srnčí, seno pro zajíce

Honitba č. 7 – seno luční.

Honitby č. 1, 2, 5 a 7 předkládají seno luční, Honitby č. 3 a 4 neodpověděly, Honitba č. 6 předkládá seno pro srnčí a pro zajíce. Trávy a jeteloviny v seně nevedla žádná honitba.

9) **Rozlišujete seno pro srnčí, jelení a ostatní zvěř?** (ano, ne)

Na otázku, zda je rozlišováno seno pro srnčí, jelení a ostatní zvěř bylo odpovězeno Honitbou č. 6 - seno rozlišuje, ostatní honitby seno nerozlišují.

10) **Příkrmujete spárkatou zvěř jádrem?** (jakým)

K problematice příkrmování spárkaté zvěře jádrem bylo zjištěno:

Honitba č. 1 – ano – kukuřice, ječmen,

Honitba č. 2 – ano – oves, kukuřice,

Honitba č. 3 – ano – oves, ječmen, kukuřice,

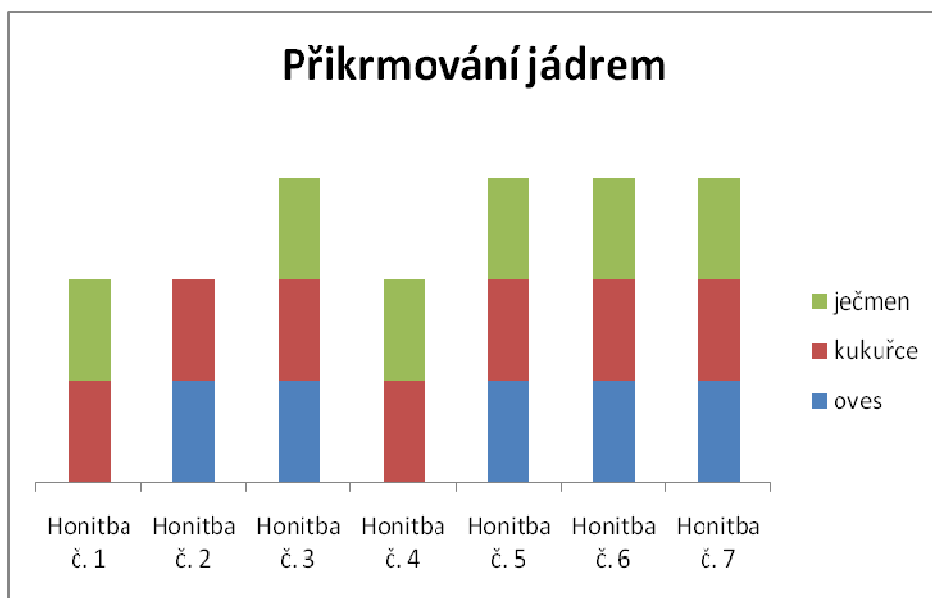
Honitba č. 4 – ano – ječmen, kukuřice,

Honitba č. 5 – ano – oves, ječmen, kukuřice,

Honitba č. 6 – ano – oves, ječmen, kukuřice,

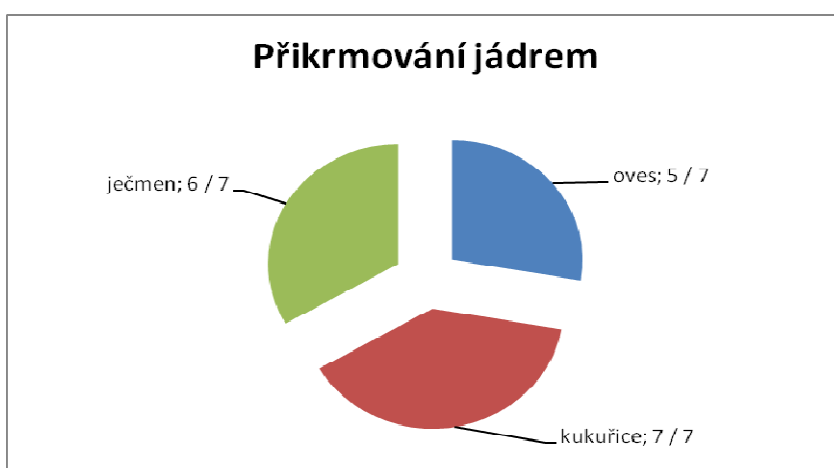
Honitba č. 7 – ano – oves, ječmen, kukuřice.

Jádrem přikrmují všechny honitby. Kukuřici předkládá zvěři všech sedm honiteb, oves a ječmen předkládá zvěři Honitba č.3, 5, 6 a 7. Žádná z honiteb neuvedla bližší termíny přikrmování jádrem.

Graf č. 6 Přikrmování Zdroj: vlastní zpracování

Graf znázorňuje přikrmování ovsem v Honitbě č. 2, 3, 5, 6 a 7, přikrmování kukuřicí v Honitbě č. 1, 2, 3, 4, 5, 6 a 7, přikrmování ječmenem v Honitbě č. 1, 3, 4, 5, 6, 7.

Graf č. 7 Přikrmování jádrem na počet honiteb Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu vyplývá četnost jádra v honitbách. Kukuřicí přikrmuje 7 honiteb, ječmenem 6 honiteb a ovsem 5 honiteb.

11) **Předkládáte zvěři senáž nebo siláž?**

Otázka týkající se předkládání zvěři siláže nebo senáže byla odpovězena následovně - ani jedna z honiteb siláž a senáž nepředkládají.

12) **Sušíte pro zvěř letninu? Z čeho a jako?**

Zda je sušena letnina a z čeho bylo zjištěno u:

Honitba č. 1 – nesusí,

Honitba č. 2 – nesusí,

Honitba č. 3 – suší jen dle aktivity členů HS, celoplošně nesusí,

Honitba č. 4 – suší z vojtěšky,

Honitba č. 5 – nesusí,

Honitba č. 6 – nesusí,

Honitba č. 7 – suší z kopřiv, maliníku ve svazcích ve stínu na půdě.

Z celkového počtu bylo zjištěno, že letnina je sušena v honitbách č. 3, 4 a 7. Ale nebylo uvedeno, jak ji suší. Honitby č. 1, 2, 5 a 6 letninu nesusí.

13) **Používáte fortifikovaná krmiva?**

K použití fortifikovaných krmiv se vyjádřili všichni respondenti shodně - ani jedna z honiteb nepoužívá fortifikovaná krmiva.

14) **Jsou v honitbě uplatňována mimořádná veterinární opatření?**

Na tuto otázku bylo odpovězeno všemi honitbami, že mimořádná veterinární opatření neuplatňují. Honitba č. 3 tuto problematiku rozvedla následně:

Jelikož se stav zvěře při použití medikace Cermix nezměnil - výskyt strečků u srnčí zvěře a výsledky parazitologického vyšetření trusů jsou na stejné úrovni jako při medikaci.

15) **Jaká zařízení používáte pro přikrmování zvěře?** (zvěř spárkatá, drobná)

Zařízení použitá pro přikrmování zvěře jsou:

Honitba č. 1 – krmelce, slaniska,

Honitba č. 2 – krmelce, krmeliště, slaniska,

Honitba č. 3 – zvěř spárkatá – krytá krmeliště, krmelce na seno s truhlíky na
jadrné krmivo, zvěř drobná – klasické zásypy,

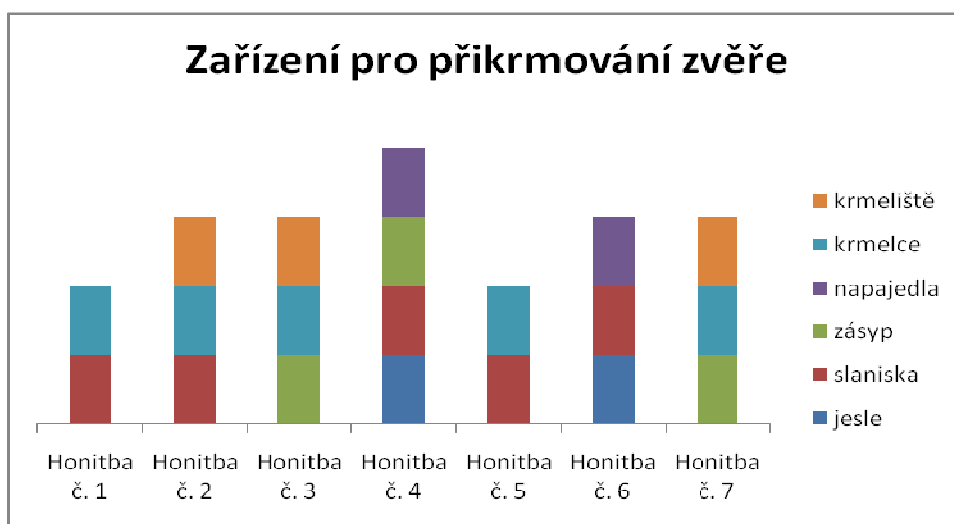
Honitba č. 4 – jesle, slaniska, zásyp, napajedla,

Honitba č. 5 – krmelce, slaniska,

Honitba č. 6 – zvěř spárkaté – jesle s korýtky, slaniska, napajedla, zvěř drobná
– jesle s korýtky, slaniska, jesličky,

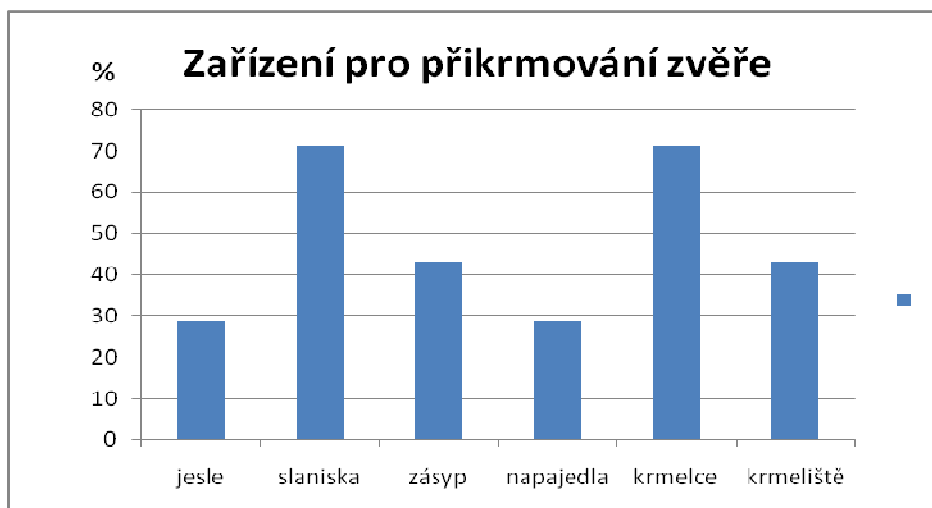
Honitba č. 7 – krmelce, krmeliště, zásyp.

Slaniska používá Honitba č.1, 2, 4, 5 a 6, zásypy uvedly honitby č. 3, 4 a 7,
krmelce se vyskytují ve všech honitbách.

Graf č. 8 Zařízení pro příkrmování Zdroj: vlastní zpracování

Graf popisuje výskyt zařízení pro příkrmování zvěře v jednotlivých honitbách.

Graf č. 9 Zařízení pro příkrmování v % Zdroj: vlastní zpracování

Grafické znázornění výskytu krmných zařízení všech honiteb v %.

16) Jakým způsobem určujete počet zařízení pro příkrmování?

Způsob, jakým je určováno počet zařízení pro příkrmování, je následující:

Honitba č. 1 - odhadem dle výskytu zvěře,

Honitba č. 2 – odhadem dle výskytu zvěře,

Honitba č. 3 – dle lokalit, kde se vyskytuje nejvíce zvěře v době podzimu a zimy,

Honitba č. 4 – odhadem dle výskytu zvěře,

Honitba č. 5 – dle míst, kde zvěř nejvíce cestuje,

Honitba č. 6 – dle lokalit s největší koncentrací zvěře,

Honitba č. 7 – dle výsledků sčítání zvěře.

Pouze v honitbě č. 7 je počet krmných zařízení určován dle výsledků počtu zvěře, uživatelé honiteb č. 1, 2, 3, 4, 5 a 6 určují počet dle odhadu podle toho, kde se zvěř nejvíce vyskytuje.

17) Jakým způsobem zajišťuje kontroly příkrmování?

Kontroly příkrmování probíhají následovně:

Honitba č. 1 – namátkově mysliveckým hospodářem,

Honitba č. 2 – kontroluje hospodář,

Honitba č. 3 – myslivecká stráž, hospodář, členové výboru – nesplnění je trestáno,

Honitba č. 4 – myslivecká stráž,

Honitba č. 5 – hospodář, kontrolní komise,

Honitba č. 6 – kontrola je založena na osobní důvěře pro malý počet členů,

Honitba č. 7 – namátkové kontroly mysliveckým hospodářem a revizní komisí.

Honitba č.6, jako jediná, kontroly příkrmování neprovádí, z ostatních honiteb je nejčtetnější kontrola mysliveckým hospodářem případně doplněna doplňkovými kontrolami (revizní komise, myslivecká stáž a členové výboru).

18) Jakým způsobem vnaďte černou zvěř?

Problematice černé zvěře se věnuje otázka týkající se vnaštění, konkrétně jakým způsobem je černá zvěř vnašena.

Honitba č. 1 – kukuřice,

Honitba č. 2 – kukuřice, pečivo,

Honitba č. 3 – kolotočem – roura s otvory naplněná kukuřicí, drobné zbytky mrkve, jablek,

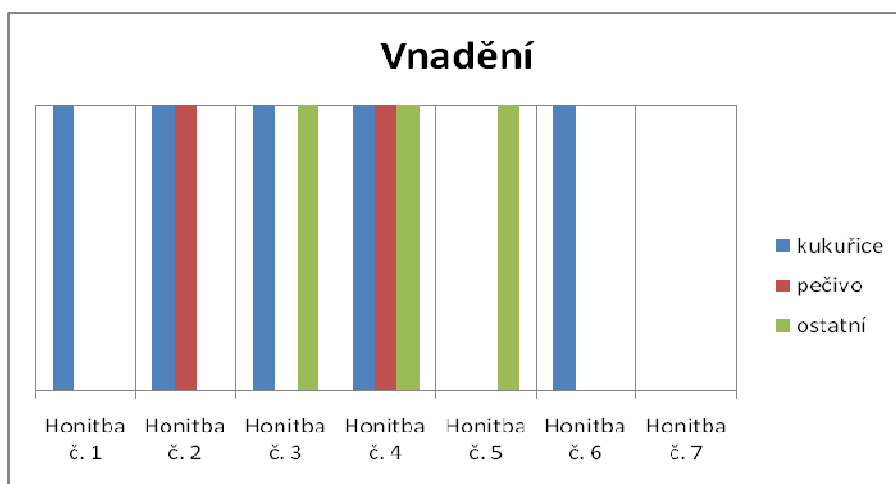
Honitba č. 4 – újed, kukuřice, pečivo,

Honitba č. 5 – předkládá alternativní krmiva,

Honitba č. 6 – kukuřice,

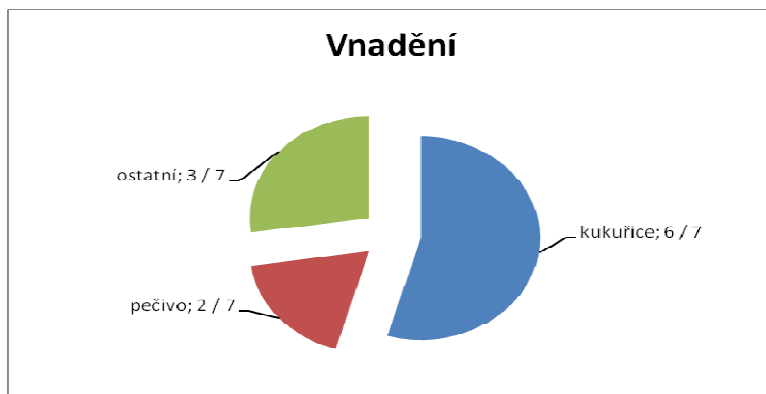
Honitba č. 7 – malá vnašišť.

Při vnašení se nejvíce uplatňuje vnašení kukuřicí, kterou předkládají honitby č. 1, 2, 3, 4 a 6. Honitba č. 5 konkrétně nevedla, o jaké krmivo se jedná. Honitba č. 7 krmivo nevedla.

Graf č. 10 Vnašení Zdroj: vlastní zpracování

Graf znázorňuje vnaďení kukuřicí honitby č. 1, 2, 3, 4 a 6, pečivem vnaďí Honitba č. 2 a 4, Honitba č. 3, 4 a 5 vnaďí ostatním krmivem (jablka, mrkev).

Graf č. 11 Vnaďení na počet honiteb Zdroj: vlastní zpracování

Znázornění četnosti drů krmiva pro vnaďení z celkového počtu honiteb. Kukuřicí vnaďí 6 honiteb, pečivem 2 honitby, ostatním (jablka, mrkev) 3 honitby.

19) Jaký počet vnaďišť máte v honitbě?

Počet vnaďišť v honitbě bylo uvedeno následovně:

Honitba č. 1 – 3 vnaďišť,

Honitba č. 2 – cca 10 vnaďišť,

Honitba č. 3 – 20 vnaďišť,

Honitba č. 4 – 15 vnaďišť,

Honitba č. 5 – 8 vnaďišť,

Honitba č. 6 – 3 vnaďišť,

Honitba č. 7 – asi 12 vnaďišť.

Podle jakých kritérií je určován počet vnaďišť, neuvědla žádná honitba.

20) Navážíte hromady pro černou? (ano – jak často, ne)

Poslední otázka navážení hromad pro černou a to zda jsou hromady naváženy a jak často. Zjištěno bylo, že hromady nenaváží žádná z honiteb.

Výsledky fotodokumentace krmných zařízení, která je přílohou č.2-5, vypovídají o krmných zařízení jednotlivých honiteb.

6. Diskuze

Na základě znalostí chování zvěře je potřeba respektovat její přirozené biologické potřeby v průběhu celého roku a dodržovat zásady v příkrmování zvěře. Jarní vegetace je bohatá na bílkoviny, zvěř získává energii a stavební látky nutné i pro vývoj plodu, ale i pro přebarvování a parožení. V létě dochází k přípravě na energeticky náročné období říje, zvěř má velký příjem potravy. Podzim je obdobím přípravy pro nadcházející zimní období a je potřeba získat dostatek zásobných látek. Zimní období je období klidu a regenerace orgánů. Mezi základní způsoby příkrmování patří zakládání vhodných krajinných prvků nebo předkládání vhodných krmiv pomocí krmných zařízení. Políčka a remízky zlepšují životní podmínky zvěře, snižují škody na lesních kulturách a rozšiřují potravní možnosti volně žijící zvěře nejen v době vegetace, ale i v době vegetačního klidu (Hell, 2002). Drobná zvěř v políčkách nachází klid a úkryt před predátory. Příkrmovací zařízení umožňují zvěři nalézat v pravidelných intervalech vhodnou potravu, která pomáhá v jejich vývoji. Oba tyto způsoby lze efektivně využít i v rámci managementu zvěře.

Dotázaní respondenti neodpověděli přesně na položené otázky týkající se základních informací nutných pro identifikaci honitby, proto nejsou známy přesné výměry orné půdy a trvalých travních porostů. Můžeme jen dle ČSÚ (2014) konstatovat, že ve Středočeském kraji je koeficient ekologické stability (dále jen KES) 0,66. Území je intenzivně využíváno, zejména zemědělskou velkovýrobou. Oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatečné energie (Marada a kol., 2011). Podle údajů z veřejně přístupného geografického informačního systému LPIS je evidentní, že trvalé travní porosty a jiné trvalé kultury na orné půdě zaujímají minimální část z výměry zemědělské půdy nacházející se v katastru obce Říčany. Zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb. odstavec 2 řeší povinnost zakládat remízky. Tato povinnost porušena není, ale podíly remízků jsou u některých honiteb velmi malé a nedostatečné. Nutnost zakládat biopásy zákon neukládá a tomu odpovídají zjištěná data. U Honitby č. 2 je podíl lesní půdy 71 % a podíl remízků 6,5 %, pokud je zemědělská půda

jen orná, je výpočtem zjištěn KES 2,7, což značí na celkem vyváženou krajinu. Podíl remízku je v této honitbě dle mého názoru dostatečný.

U Honitby č. 4 je podíl lesní půdy, vodní plochy a ostatní půdy 45 %, z toho podíl remízku je 0,1 %, KES je přibližně 0,82. Honitba č. 7 má podíl lesní půdy, vodní plochy a ostatní plochy 44 %, podíl remízku je 1,4 %, KES je přibližně 0,78. U těchto honiteb by bylo vhodné zakládat další krajinné prvky nebo biopásy pro drobnou zvěř. Honitba č. 5 má podíl lesní půdy a vodní plochy 13,3%, podíl remízku a biopásů je 9,84 %, KES je přibližně 0,28. Honitba č. 6 má podíl lesní půdy, vodní plochy a ostatní plochy 9,44 % a podíl biopásů a remízku 0,24 % KES je přibližně 0,1. U těchto honiteb č. 5 a 6 je existence podpůrných krajinných prvků velmi malá a nedostatečná. I přesto, že budování remízku a biopásů se může zdát uživatelům náročné nejen finančně, ale i legislativně, je velmi přínosné tyto prvky zakládat a lze je financovat dotačními tituly.

Pro přikrmování zvěře lze definovat několik základních pravidel, která by se měla vždy dodržovat. Při změně období a typu předkládané potravy je potřeba provádět změny postupně, aby se zvěř mohla na tyto změny adaptovat. Krmiva se zvěři předkládají v menších množstvích a na více místech s respektováním biologických potřeb volně žijící zvěře. Jestliže dochází k přikrmování v dlouhých intervalech, zvěř nemá možnost brát potravu podle svých potřeb. Dochází k neřízené spotřebě potravy, a pokud je to potrava energeticky bohatá, zvěř má více energie než je metabolická potřeba, což má za následek zdravotní potíže (Hanzal a kol., 2016). Autor dále uvádí, že pravidla přikrmování volně žijící zvěře mají odpovídat pravidlům krmení hospodářských zvířat. Povinnost přikrmovat zvěř v době nouze ukládá zákon o myslivosti, ale doba nouze není dále definovaná. Každý by si měl dobu nouze definovat zejména podle klimatických podmínek a druhů zvěře, které jsou v dané honitbě a podle toho provádět opatření.

V dotazníkovém šetření byla doba nouze definována v rozmezí od žní do jara nebo spojována se sněhovou pokrývkou. S tím úzce souvisí i doba přikrmování, která je ve všech honitbách přizpůsobena zemědělským cyklům s odchylkou cca 2 měsíce a to od konce července do konce dubna. Vzhledem k tomu, že se v těchto honitbách vyskytuje hlavně srnčí zvěř, je vhodné začít s přikrmováním jadrnými krmivy nejpozději v září, protože energeticky nejdůležitější období je

od druhé poloviny srpna do začátku listopadu, kdy dochází k tvorbě tukových rezerv, které slouží jako záložní energie pro nadcházející období strádání. V této době bere zvěř především různá semena, plody a obiloviny (Drmota a Zbořil, 2007). Z dotazníku vyplývá, že uživatel Honitby č. 3 by měl začít s příkrmováním dříve, protože konec října je pro začátek příkrmování pozdě. Honitba č. 5 začíná s příkrmováním od žní, což je dle mého názoru vhodné, protože se jedná o polní honitbu, kde po sklizni plodin přichází období nouze.

Dotazníkem bylo dále zjištěno, že honitby příkrmují 1-2x týdně. I dle zásady, příkrmovat zvěř jako hospodářskou, vyplývá, že počty příkrmování, i přes neznalost počtu zvěře, nejsou dostatečné.

Krmiva dělíme na objemná, jaderná, dužnatá a vzhledem k jejich různým hladinám výživových a energetických hodnot je potřeba vědět kdy jaké krmivo předkládat. Tato informace nebyla uvedena žádnou z honiteb. Hanzal a kol. (2016) uvádí krmiva ještě tzv. produkční, jež jsou jaderná. Tato krmiva mají vysokou energetickou hodnotu a kvalitní seno by mělo být použito jako jediné krmivo přežvýkavců při příkrmování. Oves se může podávat samostatně, kukuřici, díky její vysoké energetické hodnotě a vyššímu obsahu tuku, je vhodné předkládat ve směsi. Ječmen je vhodné také předkládat ve směsi, nejlépe s ovsem. Autor dále uvádí, že jaderná krmiva by se měla podávat zvěři minimálně. Vhodná směs kukuřice s ovsem je proto, že oves obsahuje podíl vlákniny 9 - 16% a má nízkou energetickou hodnotu. Zrno ovsa obsahuje 8 - 14% bílkovin a 4 - 5% tuku. Dále obsahuje bezdusíkaté látky, které působí příznivě na trávení. Kukuřice, jak bylo již uvedeno výše, má nejvyšší energetickou hodnotu, obsahuje 70% škrobu, přibližně 9,5% dusíkatých látek a 5% tuku. Nekvalitní, nevhodná, nebo dokonce zkažená potrava zvěři škodí a často končí vážnými zdravotními problémy či úhynem. Ve výsledcích dotazníků se vyskytla i pšenice při příkrmování. Zásadní chyba je předkládat zvěři pšenici v zimním čase neřízeně, neboť obsahuje lepek a málo vlákniny. Po požití dochází k poruchám TT, což může vést až k fatálním následkům (Hanzal, 2016). Bylo by potřeba zjistit, v jakém množství je pšenice podávána a zvážit možnost ji vůbec nepředkládat. Honitba č. 1 předkládá z jaderných krmiv kukuřici a ječmen. Za jistou rezervu považuji nepředkládání ovsa, který by měl být základem krmné směsi, do které se přimíchá kukuřice a ječmen. Honitba č. 2 předkládá kukuřici a oves, což je vhodné. Honitba č. 3, č. 5, č. 6, č. 7 předkládá

kukuřici, ječmen a oves. Pokud je předkládáno ve správném poměru, je to dostačující. Honitba č. 4 používá při přikrmování plevy, zadiny, ječmen, kukuřici a pečivo. Plevy a zadina jsou vhodným objemovým základem pro přikrmování zvěře, jen nesmí být plné prachu, osin a plísní. Do nich se může v jakémkoliv poměru přimíchávat jaderné krmivo (Drmota a Zbořil, 2007). Jako nevhodné považují zkrmování pečiva u uživatelů honiteb č. 2, č. 4 a č. 6.

Další krmiva, která byla uvedena v dotaznících, jsou jablka, mrkev a řepa. Měla by se podávat v malých dávkách, protože jejich příjem ve velkém může způsobovat poruchy trávení. Dále by nemělo docházet k namrznutí především jablek (Drmota a Zbořil, 2007). V oblasti péče o drobnou bylo respondenty uvedeno, že je přikrmována zlomky pro drobnou, kukuřicí, sušeným pečivem, jableky, mrkví a ječmenem. Hanus a Fišer (1975) se věnují této problematice a je vhodné přikrmovat zelenou potravou, zejména košťály, zeleninou, sušenou vojtěškou, jetelem, kopřivou, jeřabinami a šípky. Zelená potrava je vhodná i díky tomu, že má preventivní účinek proti onemocnění dna. V Honitbě č. 6 se přikrmuje drobná zvěř celoročně. Pokud by ale bažanti zásypy celoročně moc nenavštěvovaly, došlo by ke znehodnocení krmiva a to není žádoucí. Krmiva pro drobnou zvěř uvedená v dotazníku obsahují pečivo, které je opět nevhodné a pro zajíce chybí oves.

Mezi základní typy potravy užívané k přikrmování patří seno. Kvalitní seno má pozitivní vliv na trávení a činnost střev, působí proti překyselení obsahu bachoru a je zdrojem vlákniny. Výživná hodnota sena je odvozena od druhu jetelovin a trav. 80% podíl výživných rostlin obsahuje seno jetelotravní (vojtěška či jetel a tráva). Seno luční a travní obsahuje výživných rostlin 60%. Vhodné seno pro zajíce je luční s bohatým botanickým složením například vojtěškové seno (Hanzal, 2016). Pro srnčí zvěř je vhodné kvalitní vojtěškové nebo jetelové seno, určitou alternativou je jetelotravní seno (Drmota a Zbořil, 2007).

Z dotazníků je zjištěno, že honitby zvěři předkládají seno, ale nevedly jaké. Je zřejmé i na základě místního šetření, že luční. Uživatelé seno nespecifikují, není tedy na základě výsledku jasné, jakým senem je zvěř přikrmována a otázkou zůstává, zda jsou schopni jej rozlišit.

Senáž ani siláž nepřekládá žádný uživatel. Kvalitní siláž či senáž je pro zvěř přínosem živin, ale nekvalitním skladování dochází k jejím znehodnocení a zvěři škodí. Toto uvádí i Vodňanský a kol. (2007). Rozborem různých siláží

dospěli k závěru, že nekvalitní kukuřičná a travní siláž může dosahovat PH až 7,74 a obsahuje kyselinu máselnou. Pokud by ovšem honitby siláž předkládaly, byla by vhodná například siláž monodietní. Jak uvádí Hell (2002), siláž složenou ze zavadlé řezanky s příměsí jaderného krmiva a minerálního premixu si zvíř může dát dle chuti bez ohledu na velké množství zkonsumovaného jaderného krmiva.

Z dotazníkového šetření je zjištěno, že letnina, jakožto zdroj živin, je předkládána minimálně a to sušená z kopřiv a maliníku. S tímto složením je letnina vhodná i dle Nečase (1975). Proto by se letnina měla sušit i v honitbách, kde se zvíř nepodává.

Žádná z honiteb nepoužívá fortifikovaná krmiva a neuplatňuje mimořádné veterinární opatření. Zbytečné používání léčiv jakožto chemický látek může mít negativní dopady. Tento problém popisuje i Hanzal a kol. (2016), který uvádí za nežádoucí aplikaci antiparazitik či dalších léčiv v souvislosti s ekologickými dopady, dále není možné dodržet zásady dávkování (dodržení doby a dávkování látky) a dále dochází k tomu, že zvířina obsahuje rezidua, tedy jedovaté zbytky podávaných látek.

Ke správnému předkládání krmiva zvíř, slouží mnoho druhů krmných zařízení. Krmivo v takovém zařízení je chráněno před nepříznivými povětrnostními vlivy. Konstrukce krmných zařízení a provedení vychází z tradičních zkušeností a znalostí a musí být bezpečná nejen pro zvíř ale i pro návštěvníky lesa. O krmná zařízení je potřeba pečovat, provádět pravidelnou údržbu a desinfikovat. Dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že jsou používána pro přikrmování krmelce, slaniska, zásypy a napajedla. Použití těchto zařízení popisuje Červený a kol. (2003). Nedochozí zde tedy k rozporu teoretických znalostí. Bohužel uživatelé neposkytli a nejsou k dispozici informace o počtech těchto zařízení. Všichni shodně uvedli, že počet těchto zařízení určují odhadem a dle výskytu zvíře. Jen Honitba č. 7 určuje počet na základě počtu sčítání zvíře, nikoli odhadem. Stanovení počtu krmelců a zásypů vychází z normovaného stavu zvíře a dle charakteristiky honitby. Je potřeba určovat tato zařízení dle vyhlášky a ne jen odhadem. Z přílohy č. 5 fotodokumentace Honitby č. 7 je dále patrné, že došlo k poškození dřeviny – připevněním krmelce ke stromu.

S přikrmováním zvěře souvisí i kontrola této činnosti. Za kontrolu dodržování povinností jednotlivých členů je zodpovědný myslivecký hospodář. Každý myslivecký spolek by měl mít provozním plánem stanovené, kdo tuto kontrolu přikrmování provádí. Z dotazníků vyplývá, že nejčastěji kontrolu provádí myslivecký hospodář. Kromě honitby č. 6 zajišťují tuto kontrolu přikrmování všechny honitby.

V péči o černou zvěř má nezastupitelnou roli odváděcí krmení za účelem snižování škod na zemědělských plodinách a dále za účelem snižování početních stavů. Aby bylo vnaďení úspěšné je potřeba předkládat krmiva přitažlivá pro zvěř. Prase divoké má přirozenou potravu složenou z produktů zemědělských plodin a závisí na úrodnosti bukvic a žaludů. Dle Hanzala a kol. (2016) je vhodné podávat brambory, mrkev, jaderné krmivo a kukuřičnou siláž. Pro černou zvěř je vhodná i cukrová řepa, protože je glycidového charakteru, obsahuje velké množství minerálů a vody a je lehce stravitelná (Zeman a kol. , 2016). Vnaďení černé zvěře je realizováno kukuřicí, zbytky jablek, mrkví a pečivem, jak bylo zjištěno dotazníkovým šetřením. Kromě druhu krmiva záleží i na množství krmiva, neboť například při podávání většího množství jablek a pečiva může docházet k jejich zaplísnění a dále ke znečištění životního prostředí. Honitba č. 4 uvedla mimo jiné újed, kde si lze pod tímto výrazem představit vnaďení pomocí produktů jak rostlinného tak živočišného původu. Touto skutečností dochází k porušování zákona o odpadech.

Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že nejvíce vnaďišť má honitba č. 3, v přepočtu na každých 90 ha honitby. Je otázkou, zda tento zájem o černou zvěř je z důvodu snahy snížit škody na zemědělských produktech či zájmem o zvěřinu. Nejméně vnaďišť má honitba č. 1, v přepočtu na každých 261 ha honitby. Všichni uživatelé honiteb shodně uvedli, že nenaváží hromady pro černou zvěř. Vzhledem k tomu, že by se černá zvěř neměla přikrmovat, je to vyhovující.

7. Závěr

Práce si kladla za cíl zhodnotit metody péče o volně žijící zvěř ve vybraných honitbách v rámci působnosti správního území města Říčany. Informace byly získány pomocí dotazníkového šetření a byla pořízena fotodokumentace u poloviny uživatelů.

Na základě získaných údajů bylo zjištěno, že v každé honitbě jsou krmelce, zásypy, slaniska a napajedla a jejich počet odvozují odhadem dle výskytu zvěře v honitbě a zvěř je přikrmována. Remízky jsou taktéž v každé honitbě.

V době nouze, kterou uživatelé honiteb spojují se zemědělskou sezónností, je zvěř přikrmována, a to tak často, aby nedocházelo ke znehodnocení potravy. 86% uživatelů předkládá zvěři seno a 100% uživatelů přikrmuje kukuřicí. Kukuřice je předkládána společně s ovsem či ječmenem.

Ukázalo se, že senáž a siláž nepředkládá volně žijící zvěři žádný z respondentů. Letninu předkládá 43% uživatelů.

Další zjištění týkající se fortikovaných krmiv a uplatňování mimořádných veterinárních opatření ukázalo, že nejsou uplatňovány v žádné z honiteb.

Černou zvěř kukuřicí vnaří šest uživatelů ze sedmi, pečivem vnaří dva uživatelé ze sedmi a tři uživatelé ze sedmi uvedli, že vnaří ostatním. Hromady pro černou zvěř nenaváží 100% respondentů.

Na základě odpovědí se ukázalo, že uživatelé honiteb nejsou ochotni komunikovat, poskytnutá data jsou mnohdy nekonkrétní, nereagují přímo na dotaz a tím v podstatě znemožňují poctivé a objektivní zhodnocení jejich péče o zvěř.

I přesto, že jsou v péči o zvěř dodržovány v některých oblastech zákonné předpisy, jsou v honitbách, v rámci působnosti správního území města Říčany, jisté rezervy.

U některých uživatelů dochází k přikrmování nevhodnými krmivy, to může být způsobeno ekonomickou stránkou nebo nabídkou plodin od místních zemědělců. Je potřeba si uvědomit a dodržovat zásadu, že s přikrmováním se musí začít včas vhodnými krmivy a pravidelně, aby se předešlo zdravotním problémům v době nouze. Dalším nedostatkem, který souvisí s nedostatkem

trvale travních ploch, je nekvalitní jetelotravní seno, které by bylo vhodnější než seno luční. Uživatelé honiteb by se měli zaměřit na zvýšení úživnosti a tvorbě podpůrných krajinných prvků pro drobnou zvěř, protože jejich množství je nedostatečné.

Seznam literatury a použitých zdrojů

BABB, Early B.; Leonard C. HARE. *Animal welfare: select issues and management considerations*. New York: Nova Science Pub Inc., 2013. 142 s. ISBN 978-1-62618-375-9.

BARANČEKOVÁ, Miroslava. *The roe deer diet: Is floodplain forest otima habitat?*: Folia zoologica, vol. 53. No.3. Praha: IVB, 2014. 285-292 s . ISSN 0139-7893.

BUČKO Josef; HELL, Pavel; SLAMEČKA Jaroslav. *Zlepšovanie úživnosti biotopu raticovej zveri, obhospodarovaním zanedbatelných trvalých trávnych ploch*: Folia venatoria, 36 - 37. Zvolen: Národné lesnícké centrum, 2007. 19 - 39 s . ISBN 978-80-8093-030-1.

BEHNKE, Hans; CLAUBEN, Günter. *Chováme bažanty a koroptve: biologie, chov, odchov*. Líbeznice: Víkend, 2007. 130 s. ISBN 978-80-86891-72-9.

CIEBEREJ, Juraj; KOVÁČ, Gabriel; LINK, Róber. *Vyhodnotenie metabolických profilov u mufónej zveri*: Folia venatoria, 36 - 37. Zvolen: Národné lesnícké centrum, 2007. 71 - 79 s . ISBN 978-80-8093-030-1.

ČERVENÝ, Jaroslav. *Encyklopedie myslivosti*. 1 vyd. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. 591 s. ISBN 80-7181-901-8.

ČESKO. Zákon č. 449 ze dne 27. listopadu 2001 o myslivosti. ÚZ. *Zemědělství, vinařství: Lesnictví, myslivost ; Rybářství ; Ochrana zvířat*. Ostrava: Sagit, 2015. ISBN: 978-80-7488-088-9.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vybrané oblasti udržitelného rozvoje v hl. m. Praze – 2006* [online]. 2014, [cit. 2017-04-05]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/13-1134-07-2006-3_3_1_puda>.

DRMOTA, Josef; KOLÁŘ Zdeněk, ZBOŘIL, Jiří. *Srnčí zvěř v našich honitbách:zoologie, etologie, ekologie, chov a myslivecká péče, lov a trofeje*. Praha: Grada, 2007. 256 s. ISBN 978-80-247-2366-2.

EMIZOROVÁ, Irina; ŠVARC, Jaroslav. *Zajíc*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1987. 168 s . ISBN 07-045 –87 - 04/55.

HANUŠ, Václav; FIŠER Zdeněk. *Bažant*. 1 vyd. Praha: Zemědělské nakladatelství, 1975. 196s. ISBN 07-072-75 - 04/55.

HANZAL, Vladimír a kol. *Myslivost I..* 1. vyd. Česká zemědělská univerzita v Praze: Druckvo spol.s.r.o., 2016. 392 s. ISBN 978-80-213-2637-8.

HANZAL, Vladimír a kol. *Myslivost II..* 1. vyd. Česká zemědělská univerzita v Praze: Druckvo spol.s.r.o., 2016. 320s. ISBN 978-80-213-2637-0.

HANZAL, Vladimír. *O zvěři a myslivosti*. 2. vyd. České Budějovice: Dona, 2000. 126 s. ISBN 80-86136-64-7.

HELL, Pavel; HROMAS Josef. *Nová příručka pro myslivce do kapsy*. Bratislava: Příroda, 2002. 280 s. ISBN 80-07-01156-0.

HOMOLKA, Miloslav; Heroldová Marta; BARTOŠ, Luděk. *White-tailed deer winter feeding strategy in area shared with other deer specie: Folia zoologica*, vol. 57. No.3. Praha: IVB, 2014. 283-293 s. ISSN 0139-7893.

JIRÁT, Josef. *Progresivněji v myslivosti. Myslivost - její poslání a význam v kulturní krajině: České Budějovice 22.-23. srpna 2003 : sborník referátů*. Praha: Česká lesnická společnost, 2003. s 25- 29. ISBN 80-02-01568-1.

KATRENIÁK, Ján. *Porovnanie výživnej hodnoty prežúvavcami najvías konzumovaných rastlín v srnčích chovných oblastech s polohospodárskými krmovinami: Folia venatoria*, vol. 20. Bratislava: Federálny výbor poľovníckych zväzov v ČSSR, 1990. 17-25 s ISBN: 1977-90.

KOLDA, František. *Myslivost: o zvěři, lovu a zákonech*. Praha: Plot, 2004. 224 s. ISBN 80-86523-33-0.

KROJEROVÁ - PROKEŠOVÁ; BARANČEKOVÁ, Miroslava; HOMOLKA, Miloslav. *Význam lužných lesov pre chov jeleňa lesného a srnca lesného: Folia venatoria*, vol. 38 - 39. Zvolen: Národné lesnícké centrum, 2009. 17-25 s . ISBN 978-80-8093-075-2.

MARADA, Petr. *Zvyšování přírodní hodnoty polních honiteb: analýza polních honiteb včetně zdravotního stavu zvěře, postupy při obnově a péči o krajinné prvky, dotace na realizaci jednotlivých opatření*. Praha: Grada, 2011. 160 s. ISBN 978-80-247-3885-7.

MERTA, Dorota; MOCALA, Patrycja; POMYKACZ, Marta; FRACKOWIAK, Witold. *Autumn winter diet and fat reserves of wild boars inhabiting forest and forest ramland environment in south-western Poland: Folia zoologica*, vol. 63. No.2. Praha: IVB, 2014. 95-102 s . ISSN 0139-7893.

MOTTL, Stanislav a kol. *Myslivecká příručka*. 2 vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1970. 301 s. ISB 07-033-70 04/55.

MRLÍK, Vojtěch; KOUBEK, Petr. *Relation of birds of prey to the place of release of artificially bred Pheasant chicks*. Folia Zoologica. Vol. 41. No. 3. Brno: ÚSEB ČSAV. 1992: 233–252. ISSN: 1039-7893.

NEČAS, Josef. *Srnčí zvěř*. 2 vyd. Praha: Státní zemědělské nakladatelství 1975. 304 s. ISBN 07-046-75 - 04/55.

PROKEŠOVÁ, Jarmila. *Red deer of the floodplain forest the browse specialist?* Folia zoologica, vol. 53. No.3. Praha: IVB, 2014. 293-302 s . ISSN 0139-7893.

PUTMAN, Rory, MOORE N.P. *Impact of deer in lowland Britain on agriculture, forestry and conservation habitats*. Mammal Rev. Vol 28. No.4. 1998. s 141–163. ISSN: 1365-2907.

RAHN, Jörg. *Práce v honitbě: péče o honitbu, myslivecká zařízení, pracovní nářadí*. Praha: Grada, 2008. 128 s. ISBN 978-80-247-2568-0.

SINGH, S.K. *Nature, Wildlife and Human Race*. New Delhi: IBDC, 2010. 102 s. ISBN 978-81-8189-473-1.

ŠTANGLOVÁ, Milena. *Vliv zvěře na zemědělské plodiny na pozemcích Zemědělského družstva Čížkrajce*. České Budějovice. 2011, 60s. Bakalářská práce (Bc) Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra krajinného managementu.

TORRES - PORRAS a kol. *Conifer plantations negatively affect density of wild boars in a Mediterranean ecosystem*: Folia zoologica, vol. 64. No.1. Praha: IVB, 2014. 25-31s . ISSN 0139-7893.

VODŇANSKÝ, Miroslav; RAJSKÝ, Matúš; HELL, Pavel; SLAMEČKA Jaroslav; RAJČAKOVÁ, Lubica. *Vplyv rozdilnej kvality silážovaných krmív na intenzitu obhryzu jeleňou zverou z aspektu biologickej ochrany porastov*: Folia venatoria, 36 - 37. Zvolen: Národné lesnícké centrum, 2007. 81- 88 s . ISBN 978-80-8093-030-1.

WOLF, Robert. *Rukověť chovu a lovu černé zvěře*. 2., dopl. vyd. Písek: Matice lesnická, 2000. 123 s. ISBN 80-86271-03-X.

ZEMAN, Jaroslav; HEROLDOVÁ Marta; SVOBODOVÁ Pavla. *Význam řepy cukrové v potravě prasete divokého a vznik škod na porostech*. Listy cukrovarnické a řepařské [online]. 2016, no 7-8. [cit. 2016-30-07]. Dostupné z WWW: < http://www.cukr-listy.cz/on_line/2016/PDF/227-229.pdf> . ISSN: 1805-9708.

Seznam příloh

Příloha č. 1 Dotazník

Příloha č. 2 Fotodokumentace Honitby č. 3

Příloha č. 3 Fotodokumentace Honitby č. 5

Příloha č. 4 Fotodokumentace Honitby č. 6

Příloha č. 5 Fotodokumentace Honitby č. 7

Příloha č. 1 Dotazník

Dotazník – Metody péče o zvěř

Vážení, dovoluji si Vás požádat o spolupráci při zpracování mé bakalářské práce na téma „Metody péče o zvěř ve vybraných honitbách v rámci působnosti ORP Říčany“ vyplněním níže uvedeného dotazníku.

Vámi zadané údaje budou sloužit pouze pro účely zpracování bakalářské práce a budou zcela anonymní.

Děkuji Vám za ochotu a čas, který dotazníku věnujete.

1. Identifikace honitby – držitel, uživatel *(nebude dále publikováno)*

2. Údaje o honitbě

➤ Druh a výměra honební plochy:

- zemědělská půda
- lesní půda
- vodní plocha
- ostatní
- Celková výměra

➤ Vlastnický vztah k honitbě

- vlastní
- společenstevní

➤ Způsob využívání honitby

- ve vlastní režii
- pronajatá

3. Klasifikace honiteb - normované a minimální stavy zvěře a výměra honebních ploch podle jakostních tříd + výskyt dalších druhů zvěře (Doplnit tabulku podle Mysl 1-01)

4. Existence podpůrných krajinných prvků pro drobnou zvěř (* odhad)

biopásy (plocha*)

remízky (plocha*)

5. Kdy probíhá příkrmování zvěře? (* uveďte, prosím, přesné období)

v době nouze *

mimo dobu nouze *

6. Jak definujete dobu nouze?

7. Jaká krmiva používáte v době příkrmování ?

Zvěř spárkatá :

Zvěř drobná:

8. V jakých dávkách a intervalech příkrmujete?

Zvěř spárkatá :

Zvěř drobná:

9. Jaké seno předkládáte zvěři?

Zvěř spárkatá :

10. Rozlišujete seno pro srnčí, jelení a ostatní zvěř?

ano

ne

11. Přikrmujete spárkatou zvěř jádrem?

ano – jakým? oves, ječmen, kukuřice, jiné:

ne

12. Předkládáte zvěři senáž nebo siláž? Jakou metodou?

13. Sušíte pro zvěř letninu? Z čeho a jak?

14. Používáte fortifikovaná krmiva?

ano – jaká:

ne

15. Jsou v honitbě uplatňovaná mimořádná veterinární opatření?

16. Jaká zařízení používáte pro přikrmování zvěře:

Zvěř spárkatá :

Zvěř drobná:

17. Jakým způsobem určujete počet zařízení pro přikrmování?

18. Jakým způsobem zajišťujete kontroly přikrmování?

19. Jakým způsobem vnaříte černou zvěř?

20. Jaký počet vnadišť máte v honitbě?

21. Navážíte "hromady" pro černou?

ano – jak častý je vývoz:

ne

Děkuji za Váš čas, vyplnění a odevzdání.

Milena Zámečnicková, student ČZU, Fakulta lesnická a dřevařská, obor Provoz a řízení
myslivosti.

Příloha č. 2 Fotodokumentace Honitba č. 3

Krajina. Zdroj: vlastní.

Krmec na seno s truhlíkem Zdroj: vlastní.

Zásyp. Zdroj: vlastní.

Příloha č. 3 Fotodokumentace Honitba č. 5

Krmec. Zdroj: vlastní.

Slanisko Zdroj: vlastní.

Příloha č. 4 Fotodokumentace Honitba č. 6

Remízek Zdroj: vlastní.

Jesle s korýtkem. Zdroj: vlastní.

Příloha č. 5 Fotodokumentace Honitba č. 7

Krmelec Zdroj: vlastní.

Korýtko Zdroj: vlastní.

Zásyp. Zdroj: vlastní.

Známky výskytu černé Zdroj: vlastní.